

Datum

2020-11-17

Vår referens

Lotta Fröding

Utvecklingssekreterare

lotta.froding@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Märta Stenevi (MP) om att införa en friskolesamordnare i Malmö stad **STK-2019-482**

Sammanfattning

Märta Stenevi (MP) har inkommit med en motion där motionären föreslår att grundskolenämnden får i uppdrag att inrätta en friskolesamordnare med syfte att underlätta samplaneringen av skolutbyggnaden med de fristående aktörerna. Motionären vill gärna se fler skolor drivna av föräldrakooperativ och idéburna företag och organisationer, inte minst där skolresultaten är låga.

Ansökningar till Skolinspektionen om att starta fristående skolor har minskat sedan 2012, både nationellt och i Malmö. När det gäller Malmö inför skolår 2020/21 var det endast två skolor som ansökt, en utbyggnad och en nyetablering.

Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden och servicenämnden har alla i sitt budgetuppdrag att *God framförhållning och samarbete inom kommunen gör att Malmöbarnens behov av förskolor och skolor av god kvalitet tillgodoses*. Företagslotsen är förvaltningsövergripande genom att exempelvis koppla ihop vilka förvaltningar företaget behöver prata med inför en eventuell etablering. Rutiner för en friskolesamordnarfunktion kopplad till företagslotsen eller kontaktcentrat bör tydliggöras då nyetableringar eller utbyggnader av befintliga skolverksamheter berör flera förvaltningar.

Motionen har skickats till grundskolenämnden för yttrande. Grundskolenämnden tillstyrker bifall till motionen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige bifaller Märta Stenevis (MP) motion om att införa en friskolesamordnare i Malmö stad och ger grundskolenämnden i uppdrag att inrätta en friskolesamordnare med syfte att underlätta samplanering med de fristående aktörerna.

Beslutsunderlag

- Motion av Märta Stenevi (MP) om att införa en friskolesamordnare i Malmö stad
- Grundskolenämndens beslut 190612 §95 med Reservation (L+S)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 201123 Motion av Märta Stenevi (MP) om att införa en friskolesamordnare i Malmö stad

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-05-25
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-10-05
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-10-12
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-11-23
Kommunstyrelsen 2020-12-09
Kommunfullmäktige 2020-12-22

Beslutet skickas till

Motionären
Grundskolenämnden

Ärendet

Märta Stenevi (MP) har inkommit med en motion där motionären föreslår att grundskolenämnden får i uppdrag att inrätta en friskolesamordnare med syfte att underlätta samplaneringen av skolutbyggnaden med de fristående aktörerna. Motionären vill gärna se fler skolor drivna av föräldrakooperativ och idéburna företag och organisationer, inte minst där skolresultaten är låga. Enligt motionären skulle det ge ett bredare utbud av undervisningsmetoder och ge fler barn möjlighet att hitta rätt i skolvärlden och tillvaron.

Den ökade mängden elever de senaste åren gör att det idag råder stor brist på undervisningslokaler i Malmö. Motionären menar att detta hämmar framförallt de mindre aktörernas möjlighet att etablera sig utan att tumma på kraven på skolmiljön, varken utemiljön eller en hälsosam innemiljö. Motionären vill att Malmö stad inrättar en friskolesamordnare för att underlätta planeringen av skolutbyggnaden i samverkan med de fristående aktörerna.

Yttrande från grundskolenämnden

Grundskolenämnden avslag förvaltningens förslag till yttrande. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.

(S) och (L) har lämnat en gemensam skriftlig reservation.

Stadskontorets bedömning

Motionärens önskan om att en friskolesamordnare ska kunna underlätta samplanering av skolutbyggnaden med de fristående aktörerna är inte enkel. Det finns behov av nya skolor i Malmö, oavsett om det är kommunala eller fristående skolor. Malmös invånarantal växer och det finns en vilja att förtäta staden, vilket kan leda till att det blir svårt att etablera nya skolor i innerstaden. Det är lättare med skoletableringar där marken inte redan är nyttjad, det vill säga i nybyggnadsområden.

För att en enskild skolhuvudman ska kunna etablera en fristående skola behövs ett tillstånd från Skolinspektionen. Ansökan om tillstånd bör ske innan den enskilda huvudmannen söker lokaler för sin blivande skola. I Malmö kan dessa huvudmän kontakta Malmö stads Företagslots. Företagslotsen är ett samarbete över förvaltningsgränser i företagsrelaterade frågor. Företagslotsen ska driva och samordna ärenden med kundens behov i fokus, till exempel koppla

ihop vilka förvaltningar företaget behöver prata med inför en eventuell etablering av en fristående skola.

Stadsbyggnadskontoret (SBK) är mottagare av fristående aktörers önskan om att etablera sig i Malmö stad. Även grundskoleförvaltningen har en lokalplaneringsenhet som regelbundet möter ansvariga på SBK för framtagandet av detaljplaner. Grundskoleförvaltningen informeras om detaljplaner för friskoleetableringar, som sedan förvaltningen har i beaktande i sina utbyggnadsplaner för de kommunala skolorna. Grundskoleförvaltningen är inte involverade i fristående skolors lokaler eller inskaffandet av dessa. Grundskoleförvaltningen har en friskolesamordnare med uppdrag att ansvara för den fortlöpande dialogen mellan redan etablerade enskilda huvudmän och förvaltningen om praktiska frågor.¹

En ny verksamhet, till exempel en ny skola, behöver också göra en verksamhetsanmälan till miljöförvaltningen för ett godkännande av om lokalen är lämplig för ändamålet.

Ansökningarna till Skolinspektionen om att starta fristående skolor, med skolstart 2020/21, visar en nedåtgående trend nationellt. Enligt statistik från Skolinspektionen har det varit en nedgång i ansökningar sedan 2012. En ansökan om att få starta en fristående skola leder inte alltid till att skolan faktiskt startar. Sedan 1 januari 2019 tar Skolinspektionen ut en ansökningsavgift för både nyetablering och utökning. Även lämplighetsprövning har införts vilket innebär att ägare och ledning för fristående skolor ska granskas innan de får klartecken. Detta sker genom kontroller hos Skatteverket och Kronofogden. Ovanstående kan dock rimligen inte vara orsak till den minskning av ansökningar som Skolinspektionen har noterat, då nedgången började långt tidigare.

När det gäller fristående grundskolor i Malmö stad var det två ansökningar inför skolstart 2020/21. En ansökan från befintlig huvudman om utökning och en nyetablering. Inför skolstart 2019 var det tre ansökningar, 2018 tre ansökningar och inför skolstart 2017 var det fem ansökningar.

Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden och servicenämnden har alla i sitt budgetuppdrag att *God framförhållning och samarbete inom kommunen gör att Malmöbarnens behov av förskolor och skolor av god kvalitet tillgodoses*. Det vill säga att:

- erbjuda skolor och förskolor som är av god kvalitet, ändamålsenliga och kostnadseffektiva (tekniska nämnden)
- genom olika planer och i bygglov möjliggöra för fler för- och grundskoleplatser så att staden kan leva upp till lagstiftning om att erbjuda platser till Malmös barn och elever (stadsbyggnadsnämnden)
- tillsammans, mellan nämnder, förtydliga och identifiera de viktigaste myndighetskraven för hälsa och miljö och att dessa kan ligga till grund för utökningar och nyetableringar av skolor och förskolor (miljönämnden), samt
- möta förvaltningarnas efterfrågan på verksamhetsanpassade lokaler av hög kvalitet och en god utemiljö i anslutning till lokalerna (servicenämnden).

Ovanstående nämnder är samverkansparter i utbyggnad av nya skolor och utökning av lokaler

¹ <https://malmo.se/Service/For-verksamhetsutovare/For-fristaende-grundskolor/Samverkan.html>

med mera. Grundskolenämndens uppdrag, utifrån nationella styrdokument, handlar om att ge alla elever en möjlighet att nå målen för sin utbildning så att de kan utvecklas så långt som möjligt.

När nyetableringsfrågor eller utbyggnadsfrågor kommer in till Malmö finns det upparbetat generella svar, det vill säga enkla frågor som alla på kontaktcenter kan svara på. Redan idag finns ett bra samarbete med förskoleförvaltningen. Tillsammans har de tagit fram ett underlag som nya fristående förskolor kan behöva veta inför en etablering i Malmö stad. I dag är det fler som har frågor om att etablera förskolor än skolor och de flesta frågorna är enkla frågor. Detta skulle med fördel även kunna utvecklas med grundskoleförvaltningen. Vid svårare frågor, det vill säga när flera förvaltningar behöver vara inblandade, går frågan vidare till exempelvis Företagslotsen. Handläggare hos Företagslotsen har uttryckt en önskan om att ha en specifik kontaktväg in till förskoleförvaltningen men även till grundskoleförvaltningen när det gäller etableringsfrågor för fristående förskole- eller skolverksamheter.

När det gäller att godkänna fristående förskolor är det förskoleförvaltningen som tar hand om ansökan. Det är Skolinspektionen som tar emot ansökan om att få starta fristående skolor.

Motionären efterfrågar en friskolesamordnare i syfte att underlätta samplanering av skolutbyggnad. Tekniska nämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, servicenämnden och miljönämnden har ett gemensamt nämndsmål² som ska sträva efter att så effektivt som möjligt erbjuda tillgång till förskole- och skollokaler. Anskaffning av lokaler och framförallt skolor är högt prioriterat. Samarbete sker med beställare som till exempel skolförvaltningarna. Grundskolenämndens utbyggnadsplanering grundar sig på befolkningsstatistik samt dess prognoser över befolkningmängden.

Stadskontorets förslag till beslut

Företagslotsen har ett förvaltningsövergripande uppdrag. Rutiner för en friskolesamordnarfunktion kopplad till företagslotsen eller kontaktcentrat skulle kunna tydliggöras då nyetableringar eller utbyggnader av befintliga skolverksamheter berör flera förvaltningar.

Stadskontoret föreslår, med beaktande av grundskolenämndens yttrande, att motionen bifalls och att grundskolenämnden får i uppdrag att inrätta en friskolesamordnare med syfte att underlätta samplanering med de fristående aktörerna.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

² Nämndsbudget, mål 3 – God framförhållning och samarbete inom kommunen gör att Malmöbarnens behov av förskolor och skolor av god kvalitet tillgodoses.